

Gordemodern

Jordmodern Tidsskrift sedan 1888 Foto: IPSTOSS Sina Klemming

Oktober nr 6 2021

3	Redaktören: Dags för omstart – bra kan bli bättre	28	Hur ska Sverige ha det postpandemi?
4	Psykisk ohälsa	31	Kvinnors liv och deras barnmorskor
12	Stigmatisering av medfödda alkoholskador försvårar öppenhet	32	Åland firar 100 år av självstyre 2022
18	Ny studie om omedelbart hud-mot-hud med mamma	33	Barnmorskor sökes till forskningsstudie om växande kritik mot kopparspiralen
22	Förlossningsutfall bland födande kvinnor i norra Tanzania	34	Ordförande har ordet: Nu är vi här och längtan är stor
25	Klimakteriet, menopaus och kvinnors hälsa	36	SRAT: Tillsammans för bättre och långsiktiga lösningar
26	Att föda barn under en pandemi		

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare Eva Nordlund

Chefredaktör Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning Birgita Klepke

Grafisk formgivning Svenska Barnmorskeförbundet

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB

Jordemodern utkommer 8 gånger per år

Prenumeration förnyas årligen – information på hemsidan barnmorskeforbundet.se

Annonsbokning

anette.rising@barnmorskeforbundet.se

Sista bokningsdag för medlemsannonser
den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
kansli@barnmorskeforbundet.se
barnmorskeforbundet.se

Barnmorskan
barnmorskan.se

Dags för omstart – bra kan bli bättre

REDAKTÖR MARGARETA REHN

• **Ett och ett halvt år** med pandemi och nya arbetssätt. Digitala vårdmöten och patientbesök har fått ersätta fysiska besök. Självtester har ersatt bokade besök med undersökning och kontroller. Nu öppnar samhället upp igen, men en del av detta ”nya” inom hälso- och sjukvården är antagligen här för att stanna. Frågan är hur vi säkerställer en säker vård för alla.

Vad har pandemin burit med sig när det handlar om reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa? Kvinnors och barns hälsa? Vad har vi sett, upplevt och diskuterat?

Naturligtvis har mycket handlat om den nya sjukdomen covid-19 och dess risker för gravida kvinnor, graviditeten och barnet – samt amning. Allt eftersom kunskapsläget klarnat har vi lärt oss mer om sjukdomen, vårdrutiner, risken för smitta och vaccin.

Vi har också sett rapporter om det ökade våldet i pandemins spår. I Sverige blev det åter storpolitisk debatt om mäns våld mot kvinnor. Kvinnor som misshandlats till döds, mördats. Barn som bevittnat våld, misshandel och mord. Minnen som de bär med sig genom livet. Andra rapporter har handlat om trafficking, prostitution, våldsporr och mäns sexköp. Det har delvis blivit en uppföljning av #metoo-debatten då många, framför allt kvinnor, vittnade offentligt om egna erfarenheter och upplevelser. Allt i syfte att motverka normalisering och tystnadskultur kring sexuella ofredanden och övergrepp.

Socialstyrelsen rapporterade att en av tio unga kvinnor får antidepressiva läkemedel,

men eftersom den studien bygger på resultat fram till 2019 vet vi ännu inte vilka effekter pandemin kommer att ha. Minoritetsstress är ett begrepp vi hört mer om, liksom strukturell rasism och obstetriskt våld. Vi har också sett exempel på en underdimensionerad kvinnovård.

Den internationella patientsäkerhetsdagen uppmärksammades den 17 september. Årets tema var **Säker mödra- och förlossningsvård**. Sveriges mödra- och förlossningsvård håller en hög kvalitet och är bland de säkraste i världen men det finns saker kvar att göra för att bli bättre. Ta gärna del av Socialstyrelsens film **Samtal om säker mödravård och förlossningsvård**.

Samtalet i filmen handlar om hur den svenska mödra- och förlossningsvården upplevs och vilka utmaningar och möjligheter som finns. Det berör också på vilket sätt Sverige kan bidra till en säker förlossningsvård utanför landets gränser och vad vi kan lära av andra.

Samtalet leds av Inga-Maj Andersson, barnmorska och utredare på Socialstyrelsen. Medverkande är Mia Ahlberg, barnmorska, medicine doktor och omvårdnadsansvarig Karolinska universitetssjukhuset, Mikael Norman, barnläkare, professor Karolinska Institutet och registerhållare Neonatalregistret SNQ och Charlotta Grünewald, senior förlossningsläkare och docent Karolinska Institutet.

Nu är vi här och längtan är stor

När jag skriver det här har vi kommit nära vår efterlängtaede vetenskapliga konferens **Reproduktiv hälsa** den 19–20 oktober. Jag vet inte hur jag ska beskriva känslan av att vara i en centrifug av svåra beslut där vi först omprövade möjligheten att ha konferensen med fysisk närvaro till digital konferens, för att en vecka senare stå inför en situation där Folkhälsomyndighet och politiker glatt släppte på och menade att vi får lära oss att leva med smittan.

• **Jag förstår att** det väckte många olika känslor, säkert glädje men också ilska över vår velighet. Nu är vi i alla fall här och det blir den lösning vi ansåg vara den bästa. För längtan är stor att ses, skratta, ta in ny kunskap och diskutera. Samtidigt har pandemin gått mig och säkert flera djupt in i kroppen och det känns förbjudet och skrämmande att vara nära och återgå till någon slags normalordning.

Svenska Barnmorskeförbundet arbetar just nu med flera stora frågor.

Ett regeringsuppdrag som syftar till att se över barnmorske- och sjuksköterskeutbildningen är igång. Planen är att utredningen med förslag ska överlämnas till regeringen innan nästa sommar. Förbundet är djupt engagerat genom våra experter, utbildningsrådet, styrelsen och mig själv på plats i referensgruppen. Vi driver på att det måste ske en förändring kring barnmorskeutbildningen.

” Det finns många frågor att diskutera och det ska vi barnmorskor göra.

EVA NORDLUND
FÖBUNDSORDFÖRANDE
eva.nordlund@barnmorskeforbundet.se

Många av oss som varit handledare och under åren lotsat barnmorskestudenterna genom utbildningen vet att det egentligen är orimligt att få in så mycket kunskap på så kort tid. Särskilt i den praktiska delen. Bredden i barnmorskans kompetensområde kräver fördjupning och ett bredare fokus. Det handlar också om den inre resa en barnmorskestudent gör och att hinna förstå, reflektera och sedan vara redo för att börja sin yrkesbana. Mer info kommer varterfter.

Regeringen har också gett Socialstyrelsen i uppdrag att skapa Nationella Riktlinjer kring svensk förlossningsvård. Den typen av översyn har inte skett sedan mitten av förra seklet. Det är alltså definitivt på tiden.

Ett antal kunskapsstöd som berör förlossningsvård är under arbete på Socialstyrelsen. Många barnmorskeexperter deltar som sakkunniga.

Enligt min mening är det som verkligen behövs ett paraply – en ”kappa” – som sammanfattar **all** kunskap och evidens och tydligt visar vad svensk förlossningsvård ska erbjuda kvinnor och familjer över hela landet. Med målet att uppnå en jämlik, kvinnocentrerad och evidensbaserad förlossningsvård.

När du läser detta hoppas jag att allt gått vägen med vår konferens Reproaktiv hälsa i oktober och att jag har träffat en del av er på **Professionellt barnmorskeforum** i slutet av september. Det finns många frågor att diskutera och det ska vi barnmorskor göra.

Hej så länge!

Eva

Svenska Barnmorskeförbundet
Föbundsstämma
16 november 2021 i Stockholm

Kallelse med information skickas via mejl till lokalförningarnas ordförande vecka 40.

Handlingar skickas via mejl till lokalförningarnas ombud vecka 42.

Två ombud från lokalförningens styrelse deltar med rösträtt på föbundsstämman.

Föbundsstämman röstar och beslutar om Svenska Barnmorskeförbundets kommande verksamhetsplan och väljer ledamöter till föbundsstyrelsen. Ta kontakt med din lokalförning för mer information.

barnmorskeforbundet.se

Professionellt barnmorskeforum

• **En serie av möten** där barnmorskor samtalar och diskuterar kring angelägna professionella frågor.

Vi barnmorskor behöver ta del av varandras kunskap, dela med oss och diskutera tillsammans med kollegor om hur barnmorskeyrket kan utvecklas. Alla barnmorskor är välkomna!

Vi vill att det ska vara lätt att delta och tillgängligt för alla barnmorskor och ses därför på Zoom. Mer info och länk publiceras i Kalendarium på Svenska Barnmorskeförbundets hemsida inför varje tillfälle.

Kommande möten hösten 2021
28 oktober klockan 18.00–20.00
29 november klockan 18.00–20.00

Mer information i Kalendarium på hemsidan barnmorskeforbundet.se